

teked bizonyítványa. Minden közösség, család vagy egyház annyira erős vagy gyenge, amilyen egyéniségekben, magatartásban súlyos tagot számlál tagjai közé. Mert naponként megméretünk és megszámláltatunk, mint ahogy Augustus császár megszámláltatta országa lakóit a karácsonyi történetben.

E válságba jutott világban a megtartás lehetősége is válságba jutott? Nincs kivezető út? Nincs olyan kulcs, amelyik a megtartás pántszekrényének egyetemes zárjába találna? Gyarlóságokat, mások gyarlóságát látva félsz? Féltesz?

Ha így van, akkor neked szól a karácsonyi üzenet: ne féljétek! Önmésző, tehetetlen búsulással még semmit a világon megtartani nem lehetett. A félelem szétriaszt, a bizalom összetart. Bizzál abban, hogy Isten örömszerző követének, figyelmeztető segítségnek küldte ezt a karácsonyt is. Azzá is válik, ha hiszed, hogy az, akit megtalálsz, vagy megtalálhatsz ez ünnepen, az a te, a mi, a világ Megtartója. Ő és az Ő tanítása, és példája az az egyetemes kulcs, ami az emberi megtartás egyetlen lehetősége, eltekintve attól, hogy a világ minek nevezi. Ha használjuk ezt a kulcsot, kinyílik a világ, az emberi békességnek a zárja. Ő megtartja a két karral ölelő, Isten és embert összekötő szerető parancsában. Az „ujj” elengedi azt a gombot.

Megtartja családod békességét, ifjainknak megtartó eszményeket ad, a lelket tartalommal, az egyházat hivatásának megélésével tölti meg. Megtanít arra, hogy nem a szavak halnak meg, hanem a szavak mögött a cselekvő, értékhozó ember gyengült meg.

Ünnepi érzésünk emelkedett távlatából, keserű szájjal, de rájövünk arra, egy író megfogalmazásában, hogy bizony mi nem vagyunk azonosak önmagunkkal. Azzal, amik szeretnénk lenni, amilyen megtartók akarnánk lenni. Ezért nem tudunk Istennek dicsősége, a földön békesség és jóakarattal lenni.

Nem tudjuk életünk naponkénti gyors egymásutánjában megtartani a Megtartót. Félünk és féltünk. Nekünk szól az üzenet: ne féljétek, mert nagy örömet hirdetek néktek az ünnep üzenetében: ha akarod, neked született meg a Megtartó, hogy azonosak legyetek önmagatokkal.

Ha akarod, lépj rá a lelki vezeklés és önmagunk látásának útjára. Találkozzál a soha nem felő mindig élő eszménnyel: Jézussal. Mutasd meg magad, a bizó embert, az egymás bátorításáért családotnak, embertársadnak, egyházunknak, hogy legyetek ti is öröme az „egész népnek”, a megtartásnak félelem nélküli munkálói. Amen.

A BEVÁLTOTT ÍGÉRET

ApCsel 2, 39

Karácsonykor Jézus születését, az adventi ígélet beváltását ünnepeljük. Emberi hivatásunkban sokszor elgyámoltalanodó hitünk és reményünk gyámköve is lehet ez az ünnep, amikor kilombosodhatik bennünk az a tudat, hogy Isten az embert nem hagyja el. Ígerte hogy mint gyermekeit, munkatársának „hív el”. Adottságaink áldásán ke-

resztül kezéseknek állított, hogy az isteni álomból emberi valóság legyen. Minden jóakarátú ember születésében és életében ígéretének beváltására ismerünk. Legkivált a Jézuséban, akit a legnagyobb ígéretnek tartunk. Erről akarok ma beszélni.

Megvallom, hogy az ígéretről a mai embernek nagyon nehéz beszélni. Oka az lehet, hogy ezt a „termőfát”, amit anyanyelvünkben az ígéret szavá nemesítettünk, úgy lekopaszítottuk, hogy maholnap sem terméséről, sem leveléről nem lehet ráismerni. Lejáratta az ember annak becsületét, értékvesztett lett. Őseink tudták ezt többek közt akkor is, amikor a „véres farsang húshagyókeddezt” a XVI—XVII. századváltón, mert a fejedelmi ígéret visszavonásáért lázadtak fel és csfolattak meg... S a történelmet ismerő ember felsóhajt: „Istenem, még hányszor!”

A mai ember előtt sem hétézros tilok az ígéret lelkiismeretre nehezedeő súlya. Talán azért van, hogy inkább ígéretet, mint ígér. Még jó, ha felteszi a kérdést csendes percében magának: kinek ígérjek? Aki rászorult, vagy aki rászolgált? Rendszerint mindenkinek, sokszor egy dolgot kettőnek-háromnak is, elfeledve, hogy „kétszer nem lehet valahová először megérkezni”. Vagy talán a nagy Batu kánnal vallják az ígéretök, hogy „azért hazudnak össze annyit az emberek az ígéretben, mert félnek, hogy aki igazat mond, az nem betegségben hal meg”. De már a kisgyermek is tudja, hogy nem minden ígéret készpénz.

Mit tegyünk hát? Töröljük ki szótárunkból ezt a címszót: ígéret? Úgy gondolom, hogy elhamarkodva „vetnök a fa gyökerére a fejszét”, ha az emberi ígéret, ígéretés beváltását, megadását, gyümölcsét keresnők a szó mögött. Csalódásaink és megcsalodottságaink egyéni szempontjából jogosan tartanók kezünk ügyében a bizonyos tisztító fejszét.

Van azonban egy más ígéret is. Ez nem reked meg a biztatásban, hanem értelmes létünk naponkénti biztos tudatává válik az ígéretben beváltott tények alapján. Ez Isten ígérete, amit Ő ígér. Ígéri a napban a fényt, a föld takarózo melegét és kis világunk létalapját. A forrásban ígéri nem csak az aranyat érő májusi eső minden cseppjét, hanem a tengerek összességét is. A tavasz vidám mosolyában, „a minden csínyre friss áprilisban” az áldással terhes öszök komoly áldását is ígéri. A születésben nemcsak az életet, hanem a megbékéltető halált is. A bánatban a vigasztalást, a szomorúságban az örömet. Az egész külső és belső világunkat nekünk ígérte és naponta nekünk is adja. Szükség van arra, hogy e gondolat naponta újjászülessen, megújuljon bennünk. Istennek erre gondja van.

Hitvilágunk, belső életünk újjászületésére, megújítására Istennek minden időben gondja volt. Amikor Ő akarta gondolatának kimondására, akarátának teljesítésére, példaadásra, „követet”, emberi küldött ígérete szerint. Olyan világos beszéd volt ez, hogy Isten követeit az emberiség felismerte. Születésüket a képzelet színes arany-vattájába csomagolva helyezte el a világtörténelem tarka karácsonyfáján. A legszebb, a legcsodálatosabb születéstörténet a Jézusé. Utólag döbbenetek rá az emberek arra, hogy ő volt a legfontosabb isteni küldött, mert arra volt a legnagyobb szüksége a világnak, amit Ő hirdetett a szeretetre.

Az ágbán is fát látó emberből felbukkan a kérdés: Isten legfontosabb ígéretét miért váltotta be Jézusban? És miért akkor, abban az

„idők teljességében”? Magyarozatát és okát abban látom, hogy akkor is nagy válságban volt az ember. Gondolkozásuk leszűkült egyéni kényelmükre és előhaladásukra, mint azt Bethlen város lakói példázzák. Máriaanak és Józsefnek, a még el nem felejtett ismerősöknek, nem volt helyük — az írások szerint — a vendégfogadó házánál és asztaluknál egy falat kenyér. Kényelmükért megtagadták ember voltukat.

Minden nap bírkóztak a bizonytalanság földhözvető erejével, s ebben a küzdelemben az ember volt a gyengébb. A biztonságnak egy enyvényi helyét sem érezték magukban. Féltek, mint a betlehemi pásztorok, minden rezzenése az életnek létük nyugodtság-tengelyét fordította ki. Féltek éjjel és nappal, mint az állatok. Ösztönszintre süllyedt bennük a hívó ember.

Az emberek önmagukat a világ bölcsességkövének hihették, de mégis naívak és együgyűek voltak, mint a keleti bölcsek is. Csak az égi csodának hittek, arra néztek és nem vették észre a heródesi bukásokat. Bölcsek voltak, de nem értelem szerint.

Kétszínűvé és kegyetlenné lettek az emberek egyéni céljaik elérése érdekében, mint Heródes, ki törvénytelenességgel, gyermekgyilkossággal épített gátat vélt biztonságának. Lelkiismeret-koldussá, erkölcsi fogyatékosná vált az ember.

Ebben a lélek életszint alatti állapotban az emberek nem érezték önmagukban kellő kezességet arra, hogy kiigazítsák, megjavítsák vagy megváltsák eddigi életüket, önmagukat. Tanácstalanságukban társtalankok, úttalanok, igazság- és szeretetnélküliek maradtak, csak a nagy lélektől-lélekig érő vágy kötötte össze őket: Isten nem hagyja el az embert. Ebben a csődbejutott lelki világban Isten valóra váltotta megigazító, megváltó gondolatát: megszületett Jézus, példának közöttünk, példaadóan felettünk. Tanításában Isten-mutató, életében szeretet és evangéliumi sorsot hordozó volt. Három évi tanítása után is még annyira idegen volt az az életgondolat, hogy a nagypénteki tragédia sem tudott önmaguk felé eligazító utat találni a tanítványokban. Csak pünkösöd érett szellemében tudott Péter apostol így nyilatkozni karácsonyos lelkesedéssel: „Nektek lett az ígélet — ez a jézusi ígélet — és a ti gyermekeiteknek.” Visszatekintve a megtett útra, a bizonyágot nyert embernek biztonságával vallotta, hogy Isten valóra váltotta Jézusban ígéletét, megmutatta az ember iránti gondoskodását, mert új életet, utat és igazságot adott benne és általa. Békét, jóakaratot, egyszóval szeretetet ígére általa az Isten dicsőségére.

Helyesbiteni szeretnék valamit. Isten Jézusban nem csak ígért és adott, hanem nekünk is és gyermekeinknek is ígéri és adja ugyanazt. Amit pedig Isten ígér, azt meg is adja. A közmondás szerint nem siet, nem késik és mégis mindig elérkezik. Az emberhez, hozzánk érkezik el. Ígéletének megvalósítását reánk bízta. Ezért maradt vágyba szorult kívánság, gyümölcstelen fa a jézusi ígélet, mert nem kapjuk készen, tanulnunk, tennünk kell érte. Úgy vagyunk, mint annak az asztalosnak a fia, ki apja halála után a mesterség minden szerszámát örökölte apai jussként, de mivel annak idején nem tanulta meg az apa mesterségét, nem érti a mesterség fogásait, egy árva szeget sem tud jó helyre beütni.

Azóta kétezer év telt el, és ne sértődj meg, ha megkérdezem: mit tanultál és mit valósítottál meg a jézusi életből, tanításból? Jobb lett-e az emberiség és benne az ember? Ha úgy érzed és látod életedben, hogy mély hullámvölgybe került az élet, a lét; ha azt tapasztalod, hogy

hiánycikk lett a becsületesség, az őszinteség, a tisztesség, a barátság, a szeretet a joság, akkor keveset valósítottál meg ebből az ígéretből. Érted-e, hogy egy jobb, igazibb, emberibb élet megszületésének lehetőségét is kiszorította belőled egyéni kényelmed, mint a betlehemiek-ből akkor Jézus születésekor, amikor nem volt helye. Félpsz-e, mint a pásztorok? Önmagadat a bölcsek kövének, a világ igazságának tartod-e? Látod-e, hogy milyen heródesien kétszínű lett az ember és ember közti viszony? Ha igen, akkor tudod, hogy a világ legnagyobb ajándéka az, amit Isten ígért Jézusban neked és a te gyermekeidnek. Minden karácsonykor ígéretere figyelmeztet Isten, hogy akaratot támasszon bened a megvalósítására. Reád bízta Isten, s mindazokra, akik előttünk jártak és utánunk jönnek, s minden jóakarátú emberre. Megvalósíthatod, ha tudsz szólni ma is: jertek, menjünk el mind Jézusig, menjünk, mint a pásztorok, bölcsek és a keleti királyok. Mind! Senki se maradjon ki ebből, mert a holnap nem magánügyünk, hanem közügy, mint a boldog karácsony. A te ügyed és az Istené. Közügy, hogy legyen béke és jóakarát, emberséges őszinte szeretet és így dicsőség Istennek. Érezzed: tied az ígélet, de a tied a megvalósítás is. Adjon az Isten erőt és egészséget, hogy legyen sok boldog karácsonyunk a hétköznapokon is. Amen.

Prédikáció - Vázlatok

REZI ELEK

AZ ISTENSZERETET ELŐFELTÉTELE

1Jn 4,20

A vallásos ember sajátos törekvése Isten közelségébe kerülni. (E cél érdekében különböző utakat, módokat és alkalmakat keres.) Istenhez való viszonyulása a történelem folyamán a vallási igazodásnak számtalan formáját mutatja. A félelem a kiszolgáltatottság, a rettegés érzésétől a szeretetig hosszú utat járt be az ember a vallás világában.

Jézus tanította meg az emberiséget arra, hogy az Istenhez való közeledés legmegfelelőbb formája a szeretet. Ezért hangsúlyozta: „Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szivedből, teljes lélekből, és teljes elmédből és teljes erődből” (Mk 12,30).

Boldog az az ember, aki el tudja mondani, hogy teljes szívvel, lélekkel, elmével és minden erejével szereti Isten. Azonban az Isten iránti szeretetnek van egy előfeltétele, úgy is mondhatnánk próbaköve, s ez nem más, mint az embertárs iránti szeretet. Ezt az előfeltételt az első jánosi levél írója így fogalmazta meg: „Ha azt mondja valaki, hogy: Szeretem az Istent, és gyűlöli a maga atyafiát, hazug az: mert aki nem szereti a maga atyafiát, akit lát, hogyan szeretheti az Istent, akit nem lát?”